

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 42/2014-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 29. januára 2014 predbežne prerokoval sťažnosť D. Š. zastúpeného advokátom Mgr. Adriánom Čakom, Rázusova 6, Trnava, vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5, čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj práv podľa čl. 5 ods. 1 písm. a) a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Trnava sp. zn. Tp 112/2013 z 18. novembra 2013, ako aj uznesením Krajského súdu v Trnave sp. zn. 5 Tpo 52/2013 z 3. decembra 2013 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť D. Š. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 13. januára 2013 doručená sťažnosť D. Š. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom Mgr. Adriánom Čakom, Rázusova 6, Trnava, vo veci namietaného porušenia jeho základných

práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5, čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj práv podľa čl. 5 ods. 1 písm. a) a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Trnava (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. Tp 112/2013 z 18. novembra 2013 (ďalej len „uznesenie z 18. novembra 2013“), ako aj uznesením Krajského súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 5 Tpo 52/2013 z 3. decembra 2013 (ďalej len „uznesenie z 3. decembra 2013“).

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že uznesením Prezídia Policajného zboru (ďalej len „vyšetrovateľ“), expozitúry Západ, národnej protizločineckej jednotky, národnej kriminálnej agentúry ČVS: PPZ-909/NKA-PZ-ZA-2013 zo 16. novembra 2013 (ďalej len „uznesenie zo 16. novembra 2013“) bolo proti sťažovateľovi vznesené obvinenie za obzvlášť závažný zločin lúpeže podľa § 188 ods. 1 a 2 písm. c) a 3 písm. b) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. a) a i) Trestného zákona spáchaný v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1 Trestného zákona.

Sťažovateľ proti uzneseniu zo 16. novembra 2013 pri svojom výsluchu uskutočnenom v ten istý deň podal ústne do zápisnice sťažnosť, ktorú neskôr písomne odôvodnil. Okresný súd 18. novembra 2013 uskutočnil pri rozhodovaní o vzatí sťažovateľa do väzby výsluch. V rámci svojho vyjadrenia k návrhu prokurátora Krajskej prokuratúry v Trnave (ďalej len „prokurátor“) sp. zn. Kv 86/13 zo 17. novembra 2013 sťažovateľ namietal absenciu formálnej podmienky väzby s ohľadom na skutočnosť, že mu nebolo doručené rozhodnutie o jeho sťažnosti proti uzneseniu o vznesení obvinenia, resp. vôbec o tejto sťažnosti nebolo rozhodnuté. Okrajovo sťažovateľ taktiež namietal absenciu materiálnej podmienky väzby a taktiež podal okresnému súdu návrh na nahradenie jeho väzby sľubom, ako aj dohľadom probačného a mediačného úradníka.

Uznesením okresného súdu z 18. novembra 2013 bol sťažovateľ z dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. a), b) a c) Trestného poriadku vzatý do väzby. Okresný súd sa so sťažovateľom predloženou argumentáciou týkajúcou sa nenaplnenia formálnej podmienky väzby v odôvodnení uznesenia okresného súdu z 18. novembra 2013 žiadnym

spôsobom nevysporiadal, iba konštatoval splnenie materiálnej podmienky väzby a jeho návrhmi na nahradenie väzby sa taktiež vôbec nezaoberal.

Sťažovateľ proti uzneseniu okresného súdu z 18. novembra 2013 pri svojom výsluchu pri rozhodovaní o vzatí do väzby podal sťažnosť, ktorú odôvodnil písomným podaním z 21. novembra 2013, doplneným podaním z 28. novembra 2013.

Uznesením krajskej prokuratúry sp. zn. Kv 86/13 z 19. novembra 2013 bola sťažnosť sťažovateľa proti uzneseniu vyšetrovateľa zo 16. novembra 2013 o vznesení obvinenia ako nedôvodná zamietnutá.

Uznesením krajského súdu z 3. decembra 2013 bolo v celom rozsahu zrušené uznesenie okresného súdu z 18. novembra 2013 a podľa § 72 ods. 2 Trestného poriadku z dôvodov podľa § 71 ods. 1 písmen a), b) a c) Trestného poriadku bol sťažovateľ vzatý do väzby s tým, že väzba sa mu započítala od 15. novembra 2013 od 17.00 h a vykonávať sa bude v Leopoldove.

Krajský súd síce v odôvodnení uznesenia z 3. decembra 2013 argumentáciu sťažovateľa spočívajúcu v namietanej absencii formálnej aj materiálnej podmienky väzby konštatoval, avšak s námietkou absencie formálnej podmienky väzby sa žiadnym spôsobom nevysporiadal.

Zároveň krajský súd doplnil v rámci svojho uznesenia z 3. decembra 2013 chýbajúci výrok týkajúci sa návrhov prostriedkov na nahradenia väzby, ktorým nevyhovelo z dôvodu ich nedostatočnosti.

Podľa sťažovateľa uznesením okresného súdu z 18. novembra 2013 a jemu predchádzajúcim postupom, ako aj uznesením krajského súdu z 3. decembra 2013 a jemu predchádzajúcim postupom boli porušené jeho základné práva podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5, čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 3 ústavy, ako aj práva podľa čl. 5 ods. 1 písm. a) a čl. 6 ods. 1

dohovoru, a to tým, že bol vzatý do väzby aj napriek absencii formálnej podmienky väzby, na základe neodôvodnených a nepreskúmateľných záverov.

Krajský súd sa v predmetnom konaní nezaoberal námietkou sťažovateľa týkajúcou sa absencie formálnej stránky väzby a nezaujal k nej žiadne stanovisko. Podľa sťažovateľa bola právoplatnosť uznesenia o vznesení obvinenia v čase jeho vzatia do väzby „*nevyhnutnosťou z dôvodu, že až právoplatnosť je grantom nemennosti a záväznosti a iba uznesenie nemenné a záväzné môže byť schopné vytvárať právne účinky potrebné pre účel, ktorý je jeho zámerom v konkrétnom prípade zavedenie inštitútu väzby*“. V sťažovateľovom prípade bola jeho sťažnosť proti uzneseniu vyšetrovateľa zo 16. novembra 2013 zamietnutá až uznesením prokurátora z 19. novembra 2013, t. j. nasledujúci deň po tom, ako bolo rozhodnuté o jeho vzatí do väzby. Podľa sťažovateľa je nepochybné, že „*uznesenie o vznesení obvinenia bolo v čase vzatia do väzby vykonateľné (§ 184 odsek 2 Trestného poriadku) no takáto jeho vlastnosť len znamená, že v konaní nastala kvalitatívna zmena, spočívajúca na jednej strane v posune práv a povinnosti orgánov činných v trestnom konaní a na strane druhej v zmene procesného postavenia určitej fyzickej osoby. Na okamžitú zmenu sa právoplatnosť uznesenia nevyžaduje*“.

Uznesenie krajského súdu z 3. decembra 2013, ktorým bolo rozhodnuté o sťažovateľovej sťažnosti proti uzneseniu okresného súdu z 18. novembra 2013 o jeho vzatí do väzby, je podľa sťažovateľa zmätočné a arbitrárne. V tejto súvislosti sťažovateľ argumentoval tým, že „*Zmätočnosť a arbitrárnosť uznesenia je založená jeho výrokovou časťou, podľa ktorej nie je zrejmé či jestvuje právny titul na to, aby som bol inštitútom väzby ďalej obmedzovaný na osobnej slobode, alebo nie. Vychádzajú z prvej výrokovej vety uznesenia vo vzťahu k mojej osobe odvolací súd napadnuté uznesenie zrušil, čoho dôsledkom právny titul pre trvanie väzby zanikol a z väzby som mal byť prepustený na slobodu. Vychádzajúc z druhej výrokovej vety uznesenia, bol som uznesením odvolacieho súdu podľa § 72 ods. 2 Trestného poriadku z dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. a), b), c) Trestného poriadku vzatý do väzby, čím právny titul pre väzbu znova vznikol s tým, že väzba sa mi započítala dňom 15. 11. 2013, teda titulom zrušeného rozhodnutia. Postup, aký Krajský súd v Trnave pri vysporiadaní sa s mojou sťažnosťou zvolil nie je podľa môjho*

názoru zákonný a predstavuje kumuláciu odlišných právnych javov. Ako sám Krajský súd v Trnave uvádza pri rozhodovaní postupoval podľa ustanovenia § 194 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku. Dôsledkom postupu podľa tohto ustanovenia je predpoklad, že napadnuté uznesenie, resp. jeho časť, ak je možné oddeliť ju od ostatných častí uznesenia, alebo vtedy, ak sa sťažnosť týka len časti uznesenia (§ 194 ods. 2 Trestného poriadku) bude zrušené. Jeho dôsledkom nie je predpoklad, že napadnuté uznesenie, resp. jeho časť bude doplnená o chýbajúci výrok. Ak prvostupňový súd pochybil a vo svojom rozhodnutí opomenul výrok, alebo jeho časť potom mal postupovať podľa ustanovenia § 194 ods. 3 Trestného poriadku, pretože len postupom podľa neho je prípustné chýbajúci výrok, alebo jeho časť doplniť. Podmienkou takéhoto postupu však je nevyslovenie zrušenia napadnutého uznesenia. Ak Krajský súd v Trnave mal možnosť zistený nedostatok odstrániť, resp. napraviť výrokom o zrušení chybného výroku napadnutého uznesenia, potom mal rozhodnúť podľa § 194 ods. 1. Trestného poriadku bez toho aby vydal nové rozhodnutie. Doplnenie výroku, resp. jeho časti v prípade postupu podľa § 194 ods. 1 Trestného poriadku nie je predpokladom.

Momentom vydania rozhodnutia Krajského súdu v Trnave zo dňa 03. 12. 2013, sp. zn.: 5Tpo/52/2013, ktorým bolo uznesenie Okresného súdu Trnava zo dňa 18. 11. 2013, sp. zn.: Tp 112/2013 v celom rozsahu zrušené, zanikol právny titul na obmedzovanie mojej osobnej slobody, čoho dôsledkom je som od 15. 11. 2013 v nezákonnej väzbe, resp. väzbu vykonávam bez právneho titulu.

Nestotožňujem sa ďalej s postupom Krajského súdu v Trnave, ktorým postupom ma podľa § 72 ods. 1 Trestného poriadku Krajský súd v Trnave vzal do väzby po tom, ako zrušil rozhodnutie na základe ktorého som väzbu vykonával do momentu rozhodnutia Krajského súdu v Trnave. Na rozhodovanie vzatí do väzby resp. o väzbe je v mojej trestnej veci vecne a miestne príslušný prvostupňový súd a tým je Okresný súd Trnava. Ako odvolací súd je príslušný Krajský súd v Trnave. Podľa § 72 ods. 2 Trestného poriadku – tretia veta o väzbe v prípravnom konaní koná a rozhoduje na návrh prokurátora sudca pre prípravné konanie. Podľa štvrtej vety ustanovenia odvolací súd koná a rozhoduje o sťažnosti proti rozhodnutiu sudcu pre prípravné konanie. Do väzby ma mohol vziať len súd prvého stupňa, resp. jeho sudca pre prípravné konanie. Podľa rozhodnutia Krajského súdu v Trnave som bol do väzby vzatý senátom Krajského súdu v Trnave.“

Sťažovateľ následne v súvislosti s uvedenou argumentáciou poukázal na judikatúru týkajúcu sa práva na odôvodnenie súdneho rozhodnutia (rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Kraska c. Švajčiarsko z 29. apríla 1993, séria A, č. 254-13, s. 49, § 30; nález ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 117/04 z 24. júna 2006) a zopakoval, že súdy zúčastnené na rozhodovaní v jeho veci sa podľa neho jeho argumentáciou predloženou v uvedenom konaní nezaoberali.

Na základe uvedených skutočností sťažovateľ ústavnému súdu navrhol, aby vydal nález, v ktorom vysloví, že jeho základné práva podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5, čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 3 ústavy, ako aj práva podľa čl. 5 ods. 1 písm. a) a čl. 6 ods. 1 dohovoru boli uznesením okresného súdu z 18. novembra 2013 a jemu predchádzajúcim postupom, ako aj uznesením krajského súdu z 3. decembra 2013 a jemu predchádzajúcim postupom porušené, zruší uvedené uznesenia, prepustí ho na slobodu, prizná mu primerané finančné zadosťučinenie v sume 4 000 € (z toho 2 000 € od okresného súdu a 2 000 € od krajského súdu), ako aj náhradu trov právneho zastúpenia v sume 275,94 €.

II.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Sťažovateľ v sťažnosti namietal porušenie svojich základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5, čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 3 ústavy, ako aj práva podľa čl. 5 ods. 1 písm. a) a čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením okresného súdu z 18. novembra 2013 a jemu predchádzajúcim postupom, ako aj uznesením krajského súdu z 3. decembra 2013 a jemu predchádzajúcim postupom. K porušeniu označených práv malo dôjsť v dôsledku toho, že:

- odôvodnenia uznesenia okresného súdu z 18. novembra 2013 a uznesenia krajského súdu z 3. decembra 2013 sú nedostatočné a arbitrárne,

- súdy zúčastnené na rozhodovaní v jeho veci sa nevysporiadali s jeho námietkou absencie formálnych podmienok jeho väzby (v tejto súvislosti namietal, že o jeho vzatí do väzby bolo rozhodnuté skôr, než mu bolo doručené rozhodnutie o jeho sťažnosti proti uzneseniu o vznesení obvinenia), ako aj materiálnych podmienok jeho väzby,

- krajský súd sa s jeho sťažnosťou nevysporiadal zákonným spôsobom, pretože pri rozhodovaní o nej postupoval podľa § 194 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku, hoci správne mal podľa neho postupovať podľa § 194 ods. 3 Trestného poriadku, lebo len na základe tohto paragrafu mohlo dôjsť k doplneniu chýbajúceho výroku v uznesení z 18. novembra 2013.

II.A K namietanému porušeniu označených práv uznesením okresného súdu z 18. novembra 2013

Ústavný súd už v rámci svojej judikatúry vyslovil, že princíp subsidiarity právomoci ústavného súdu je ústavným príkazom pre každú osobu. Preto každá fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá namieta porušenie svojho základného práva, musí rešpektovať postupnosť tejto ochrany a požiadať o ochranu ten orgán verejnej moci, ktorý je kompetenčne predsunutý pred uplatnenie právomoci ústavného súdu (podobne II. ÚS 148/02, IV. ÚS 78/04, I. ÚS 178/04, IV. ÚS 380/04).

V prvostupňovom konaní vedenom na okresnom súde mal sťažovateľ možnosť dovolávať sa ochrany svojich práv a slobôd v rámci konania o sťažnosti (§ 83, § 185 až §195 Trestného poriadku) na krajskom súde, ktorému prináleží právomoc zrušiť napádané uznesenie okresného súdu z 18. novembra 2013 a vrátiť mu vec na ďalšie konanie alebo

sám rozhodnúť [§ 194 ods. 1 písm. a) a b) Trestného poriadku]. Vzhľadom na princíp subsidiarity, ktorý vyplýva z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy, ústavný súd nemá právomoc preskúmať uznesenie okresného súdu z 18. novembra 2013, pretože jeho postup a rozhodnutie preskúmal krajský súd, ktorý rozhodol o sťažnosti sťažovateľa proti uvedenému rozhodnutiu. Z tohto dôvodu bolo potrebné sťažnosť sťažovateľa v tejto časti (teda vo vzťahu k okresnému súdu) odmietnuť pre nedostatok právomoci ústavného súdu.

II.B K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 3 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením krajského súdu z 3. decembra 2013

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti (návrhu) možno hovoriť predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci (v tomto prípade všeobecného súdu v občianskoprávnom konaní) nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán (všeobecný súd) porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 288/05).

Z doterajšej judikatúry ústavného súdu taktiež vyplýva, že v zmysle čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy je osoba vo väzbe oprávnená na preskúmanie procesných a hmotných podmienok, ktoré sú predpokladom pre jej „zákonnosť“, pričom požiadavka preskúmania hmotných podmienok väzby zahŕňa povinnosť preskúmať okolnosti svedčiace pre a proti väzbe a rozhodnúť, s poukazom na právne kritériá, či sú dané dôvody opodstatňujúce väzbu, alebo prepustiť osobu na slobodu, pokiaľ také dôvody neexistujú (pozri III. ÚS 38/01, III. ÚS 79/02 a III. ÚS 135/04).

Vzhľadom na závažné dôsledky pozbavenia osobnej slobody musí konanie, ktorého predmetom je preskúmanie zákonnosti väzby (konanie v zmysle čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy),

spĺňať niektoré princípy spravodlivého konania tak, ako ich garantuje čl. 6 ods. 1 dohovoru. Jedným z nich je aj právo na náležité odôvodnenie rozhodnutia. Jeho obsahom je právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré preskúmateľným spôsobom, jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Princíp spravodlivosti („fairness“) pritom zaväzuje súdy, aby pre svoje rozhodnutia poskytli dostatočné a relevantné dôvody (napr. III. ÚS 135/04, III. ÚS 198/05, III. ÚS 34/07).

Na druhej strane, konania všeobecných súdov, ktorými sa rozhoduje o väzbe, nie sú konaniami o trestnom obvinení samotnom (konaniami vo veci samej týkajúcimi sa viny obvinenej osoby) a ani konaniami o právach alebo záväzkoch občianskoprávneho charakteru, na ktoré sa vzťahuje čl. 6 ods. 1 dohovoru. V rámci konania o väzbe preto nemôže dôjsť k porušeniu čl. 6 ods. 1 dohovoru, keďže túto oblasť ochrany práv upravuje vo svojich ustanoveniach čl. 5 dohovoru (napr. I. ÚS 200/06, III. ÚS 277/07). Ustanovenie čl. 6 dohovoru pritom predstavuje z hľadiska jeho pôsobnosti, výkladu a aplikácie jeden celok. Procesnoprávne garancie vyplývajúce z čl. 6 ods. 2 a 3 dohovoru sa preto tiež týkajú tej časti trestného konania, ktorej predmetom je rozhodovanie o samotnom trestnom obvinení (resp. o obžalobe) osoby, a nie sú priamo aplikovateľné na konanie týkajúce sa väzby.

Aj pokiaľ ide o vzťah ustanovenia čl. 46 ods. 1 ústavy upravujúceho základné právo na súdnu ochranu a ustanovení čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy týkajúcich sa špecificky základného práva na osobnú slobodu, ústavný súd konštatoval, že čl. 17 ústavy zahŕňa základné hmotné a tiež procesné atribúty základného práva na osobnú slobodu vrátane práva na jej súdnu ochranu v prípadoch pozbavenia osobnej slobody väzbou. Táto súdna ochrana zahŕňa základné procesné garancie spravodlivého súdneho konania s prihliadnutím na povahu a účel konania o väzbe, a preto sú na konanie a rozhodovanie súdu o väzbe aplikovateľné špeciálne ustanovenia čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy o osobnej slobode, a nie všeobecné ustanovenie čl. 46 ods. 1 ústavy (napr. uznesenia o predbežnom prerokovaní sp. zn. III. ÚS 135/04 z 28. apríla 2004, III. ÚS 277/07 z 11. októbra 2007). Z rovnakého dôvodu možno obdobný záver vyvodiť, aj pokiaľ ide o posúdenie vzájomného vzťahu čl. 50

ods. 3 ústavy a ustanovení čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy v prípadoch konania a rozhodovania všeobecného súdu o väzbe.

Na základe týchto skutočností odmietol ústavný súd sťažnosť vo vzťahu k namietanému porušeniu základných práv sťažovateľa zaručených v čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 3 ústavy, ako aj vo vzťahu k namietanému porušeniu jeho práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi sťažnosťou napadnutým uznesením krajského súdu z 3. decembra 2013 a jemu predchádzajúcim postupom a uvedenými právami zaručenými v ústave a v dohovore týkajúcimi sa predovšetkým trestného konania vo veci samej.

II.C K namietanému porušeniu základných práv sťažovateľa podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a práva podľa čl. 5 ods. 1 dohovoru uznesením krajského súdu z 3. decembra 2013

Sťažovateľ namietal, že k porušeniu jeho práv došlo aj uznesením krajského súdu z 3. decembra 2013, ktorým v rámci jeho druhého výroku bolo podľa § 194 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku zrušené uznesenie okresného súdu z 18. novembra 2013 vo vzťahu k sťažovateľovi v celom rozsahu, v zmysle § 72 ods. 2 Trestného poriadku bol sťažovateľ z dôvodov § 71 ods. 1 písm. a), b) a c) Trestného poriadku vzatý do väzby a podľa § 80 ods. 1 písm. b) a c) Trestného poriadku bol návrh sťažovateľa na nahradenie jeho väzby písomným sľubom a dohľadom probačného a mediačného úradníka zamietnutý.

Ústavný súd preto preskúmal uznesenie krajského súdu z 3. decembra 2013. Uznesením okresného súdu z 18. novembra 2013 sa ústavný súd zaoberal iba v rozsahu, v ktorom sa s ním stotožnil krajský súd. V rámci odôvodnenia svojho uznesenia z 3. decembra 2013 krajský súd uviedol: *«Krajský súd sa v plnej miere stotožňuje so závermi súdu I. stupňa v tom smere, že u všetkých obvinených, ktorí napadli predmetné uznesenie sťažnosťou, sú dané dôvody väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a/, b/, c/, Tr. por. Sudca pre prípravné konanie súdu prvého stupňa správne skonštatoval, že skutok, pre ktorý*

bolo začaté v tejto veci trestné stíhanie dňa 16. 11. 2013 a vznesené obvinenie dňa 16. 11. 2013 bol spáchaný, má znaky vyššie uvedeného obzvlášť závažného zločinu a doteraz zistené skutočnosti nasvedčujú tomu, že skutok spáchali obvinení L. T., P. T., P. T. a D. Š., prípadne ďalšie osoby, ktoré doposiaľ neboli ustálené. Krajský súd sa v tomto smere stotožňuje s hodnotením súdu prvého stupňa ohľadne priamych a nepriamych dôkazov, ktoré sú obsiahnuté vo vyšetrovacom spise.

Dôvody väzby v zmysle § 71 ods. 1 písm. a/, b/, c/ Tr. por. aj krajský súd vidí najmä v tom, že v danom prípade sú obvinení stíhaní pre mimoriadne závažnú trestnú činnosť, kde im v prípade uznania viny hrozí uloženie trestu odňatia slobody vo výmere 10 až 15 rokov, teda zákonom predpokladaný výnimočne vysoký trest. Už samotná takáto hrozba trestom je konkrétnou skutočnosťou, a významným motivujúcim faktorom obvineného k tomu, aby sa snažil vyhnúť trestnému stíhaniu. V ďalšom je potrebné zvýrazniť, že už počas samotného zadržovania všetkých obvinených sa prejavila ich snaha ujsť, nakoľko tesne po zásahu príslušníkov útvaru osobitného určenia vôbec nereagovali na ich výzvy, nezastavili ani po varovných výstreloch a stále pokračovali v úniku. Kolúzny dôvod väzby vyplýva predovšetkým z charakteru danej trestnej činnosti – ide o mimoriadne nebezpečnú trestnú činnosť páchanú organizovanou skupinou, ale aj v reálnom ničení dôkazných prostriedkov pri úteku – komunikačnej techniky, mobilný telefón Nokia C1. Súd tiež poukazuje na tú skutočnosť, že obvinený I. W. počas služobného zákroku utiekol a ukrýva sa na doposiaľ nezistenom mieste, pričom existuje dôvodná obava, že na slobode by sa členovia tejto skupiny vzájomne kontaktovali a koordinovali svoje kroky. Treba poukázať, že medzi nimi jestvovala koordinácia aj pri páchaní trestnej činnosti.

V ďalšom treba poukázať na to, že v osobách obvinených ide o osoby značne narušené, ktoré sa v minulosti dopúšťali rozsiahlej trestnej činnosti. Obvinený P. T. bol v minulosti 12-krát súdne trestaný, najmä za majetkovú a násilnú trestnú činnosť. V čase zadržania bol bez pracovného pomeru, pričom trestnou činnosťou sa snažil zabezpečiť si finančné prostriedky.

Obvinený P. T. bol v minulosti 7-krát súdne trestaný, najmä za majetkovú trestnú činnosť. V čase zadržania bol taktiež bez pracovného pomeru, bez trvalého zdroja príjmu z legálnej pracovnej činnosti, pričom trestnou činnosťou sa snažil zabezpečiť finančné prostriedky.

Obvinený D. Š. bol v minulosti 6-krát súdne trestaný, najmä za majetkovú a násilnú trestnú činnosť, pričom ohľadne zdroja príjmu platí uňho to isté ako u oboch vyššie menovaných.

Podľa názoru krajského súdu z vyššie citovaných skutočností jednoznačne vyplýva u všetkých obvinených dôvodné podozrenie, že v prípade ponechania na slobode by mohli ujsť, alebo sa skrývať, a takým spôsobom by sa mohli vyhýbať trestnému stíhaniu, tiež by mohli pôsobiť na svedkov alebo spoluobvinených a tak mariť objasňovanie skutočností závažných pre trestné stíhanie, a tiež by mohli pokračovať v páchaní trestnej činnosti, pretože k takému spôsobu života sú značne náchylní, ide o recidivistov bez akéhokoľvek legálneho zdroja príjmov. Tým sú aj podľa názoru krajského súdu dané dôvody väzby v zmysle § 71 ods. 1 písm. a/, b/, c/, Tr. por.

Vzhľadom na osobu obvineného D. Š., závažnosť a charakter trestnej činnosti, z ktorej je dôvodne podozrivý, skutočnosť, že trestná činnosť mala byť páchaná organizovanou skupinou, krajský súd zamietol žiadosť tohto obvineného o nahradenie väzby sľubom, že povedie riadny život, alebo dohľadom probačného a mediačného úradníka nad obvineným, pretože vzhľadom na osobu obvineného a povahu prejednávaného prípadu, by tieto prostriedky neboli postačujúce.

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti rozhodol krajský súd tak, ako je uvedené vo výrokovvej časti tohto uznesenia.»

Z obsahu rozhodnutí súdov zúčastnených na rozhodovaní v predmetnom konaní vyplýva, že všeobecné súdy v tejto veci dosiaľ uzavreli, že vo vzťahu k sťažovateľovi, jeho spoluobvineným, ale i ďalším dosiaľ neustáleným osobám existuje dôvodné podozrenie zo spáchania obzvlášť závažného zločinu lúpeže podľa § 188 ods. 1 a 2 písm. c) a 3 písm. b) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. a) a i) Trestného zákona spáchaný v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1 Trestného zákona.

Sťažovateľ namietal nesplnenie formálnych podmienok väzby v dôsledku toho, že uznesenie okresného súdu z 18. novembra 2013 bolo vydané skôr, ako krajská prokuratúra uznesením z 19. novembra 2013 rozhodla o jeho sťažnosti proti uzneseniu vyšetrovateľa zo 16. novembra 2013 o vznesení obvinenia proti nemu.

Z obsahu uznesenia okresného súdu z 18. novembra 2013 a uznesenia krajského súdu z 3. decembra 2013 je zrejmé, že uvedené súdy sa splnením formálnych podmienok väzby sťažovateľa zaoberali. O tejto skutočnosti svedčí fakt, že na uznesenie vyšetrovateľa zo 16. novembra 2013 o vznesení obvinenia okresný súd poukázal ihneď v jeho úvode.

Podľa názoru sťažovateľa vykonateľnosť uznesenia o vznesení obvinenia znamená len zmenu procesného postavenia fyzickej osoby v konaní, ktorá sa z pozície podozrivého stáva obvineným, ktorý už v konaní disponuje podstatne širším okruhom práv i povinností, avšak k použitiu ďalších procesných prostriedkov podľa Trestného poriadku možno pristúpiť až po tom, ako uznesenie o vznesení obvinenia nadobudne právoplatnosť.

V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na § 185 ods. 1 a 2 Trestného poriadku, z ktorého vyplýva, že opravným prostriedkom proti uzneseniu o vznesení obvinenia je sťažnosť, ktorá ale v súlade s § 185 ods. 6 Trestného poriadku nemá odkladný účinok, t. j. že uznesenie o vznesení obvinenia je účinné od jeho vydania, resp. je okamžite vykonateľné. Táto vlastnosť uznesenia znamená aj okamžitú záväznosť uvedeného rozhodnutia, ktoré je automaticky spôsobilé byť ďalej použité ako základ pre realizáciu ďalších procesných prostriedkov podľa Trestného poriadku vrátane rozhodovania o väzbe. Inak povedané, vykonateľnosť je samostatný inštitút, ktorý umožňuje rozhodnutie ihneď vykonať, a v danom prípade znamená, že proti osobe obvineného možno ihneď vykonať, resp. použiť ďalšie procesné prostriedky upravené v Trestnom poriadku. Vykonateľnosť uznesenia o vznesení obvinenia je ustanovená priamo Trestným poriadkom, z ktorého ustanovení sa následne v spojení s teóriou práva dajú vyvodiť aj jej dôsledky. Sťažovateľom predložený argument spočívajúci vo vytýkanom nedostatku odôvodnenia uznesenia krajského súdu z 3. decembra 2013 týkajúci sa absencie splnenia formálnych podmienok väzby preto ústavný súd nepovažoval za relevantný.

Okrem absencie splnenia formálnych podmienok väzby sťažovateľ namietal aj nedostatok, resp. absenciu materiálnych podmienok väzby v jeho prípade. Pri preskúmaní uznesenia krajského súdu z 3. decembra 2013 a aj uznesenia okresného súdu z 18. novembra 2013, s ktorého závermi sa krajský súd v celom rozsahu stotožnil a odkázal

na ne v rámci odôvodnenia svojho rozhodnutia, ústavný súd zistil, že súdy zúčastnené na rozhodovaní v tejto veci existenciu dôvodov tzv. útekovvej väzby u sťažovateľa odôvodnili hrozbou vysokého trestu za spáchanie obzvlášť závažného trestného činu, ako aj skutočnosťou, že sťažovateľ sa so zostávajúcimi spoluobvinenými pri ich zadržaní pokúsil ujsť. Vo vzťahu k existencii dôvodov tzv. kolúznej väzby súdy zúčastnené na rozhodovaní v tejto veci poukázali predovšetkým na charakter trestnej činnosti a spôsob jej vykonávania formou organizovanej skupiny, ktorá bola vnútorne organizovaná, resp. koordinovala svoje kroky, ďalej v tejto súvislosti poukázali na skutočnosť, že jeden zo spoluobvinených je na úteku, ako aj na preukázané cielené ničenie dôkazných prostriedkov obvinenými (vrátane trestnej minulosti sťažovateľa). V súvislosti s odôvodnením tzv. preventívnej väzby súdy zúčastnené na rozhodovaní v predmetnej veci poukázali na skutočnosť, že sťažovateľ a jeho spoluobvinení sú recidivisti bez akýchkoľvek legálnych príjmov a ich trestná minulosť svedčí o tom, že k uvedenému spôsobu života sú náchylní.

Z odôvodnenia uznesenia krajského súdu z 3. decembra 2013 vyplýva, že tento súd v predmetnej veci predostrel celý súbor konkrétnych skutočností odôvodňujúcich dôvody väzby sťažovateľa, ktoré podrobne zhodnotil v ich vzájomných súvislostiach. Krajský súd sa v rámci odôvodnenia svojho uznesenia z 3. decembra 2013 vysporiadal s právne relevantnou argumentáciou sťažovateľa adekvátne a preskúmateľne. Podľa názoru ústavného súdu je toto odôvodnenie ústavnoprávne akceptovateľné, pretože právne závery krajského súdu vyvedené pri aplikácii relevantnej právnej úpravy korešpondujú so skutkovými zisteniami, a tieto zistenia nie sú výsledkom svojvôle, ale komplexného zhodnotenia všetkých skutkových okolností relevantných na rozhodovanie o väzobnej otázke.

Sťažovateľ napokon namietal, že krajský súd rozhodol v predmetnej veci postupom podľa § 194 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku, hoci správne mal postupovať podľa § 194 ods. 3 Trestného poriadku.

Z obsahu uznesenia okresného súdu z 18. novembra 2013 a uznesenia krajského súdu z 3. decembra 2013 je zrejmé, že ich výroky týkajúce sa väzby sťažovateľa a jej dôvodov sú

identické. Krajský súd v druhom výroku svojho uznesenia z 3. decembra 2013 rozhodol ďalším výrokom, ktorým zamietol žiadosť sťažovateľa o nahradenie jeho väzby písomným sľubom a dohľadom probačného a mediačného úradníka.

Podľa § 194 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku ak nezamietne nadriadený orgán sťažnosť, zruší napadnuté uznesenie, a ak je podľa povahy veci potrebné nové rozhodnutie, rozhodne vo veci sám.

Podľa § 194 ods. 3 Trestného poriadku ak nedostatok spočíva v tom, že v napadnutom uznesení niektorý výrok chýba alebo je neúplný, môže nadriadený orgán bez toho, aby vyslovil zrušenie napadnutého uznesenia, buď ho sám doplniť, alebo uložiť orgánu, proti ktorého rozhodnutiu sťažnosť smeruje, aby o chýbajúcom výroku rozhodol alebo neúplný výrok doplnil.

Znenie § 194 Trestného poriadku upravuje postup nadriadeného orgánu v prípade, že nedôjde k zamietnutiu sťažnosti. V danom prípade v rámci zvoleného procesného postupu upraveného v § 194 ods. 1 Trestného poriadku krajský súd na základe sťažnosti sťažovateľa uznesenie okresného súdu z 18. novembra 2013 podrobil riadnemu prieskumu, ktorým prehodnotil splnenie formálnych i materiálnych podmienok väzby sťažovateľa a jej dôvodov a taktiež doplnil výrok týkajúci sa návrhu sťažovateľa, o ktorom nebolo okresným súdom rozhodnuté. Aj keď na základe výsledku uvedeného prieskumu krajského súdu (zhodnosť výroku týkajúceho sa väzby sťažovateľa a jej dôvodov s výrokom v uznesení okresného súdu z 18. novembra 2013) možno konštatovať, že tento súd mohol v danom prípade zvoliť aj postup podľa § 194 ods. 3 Trestného poriadku, v žiadnom prípade uvedeným postupom nemohlo dôjsť k zásahu do sťažovateľom označených práv. Vzhľadom na uvedené bola sťažnosť sťažovateľa v tejto časti pri jej predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde odmietnutá ako zjavne neopodstatnená.

II.D Záver

S ohľadom na uvedené ústavný súd sťažnosť sťažovateľa pri jej predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde odmietol.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 29. januára 2014